

Η σωστή επικοινωνία με τα μωρά: τους μιλάμε

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Μιλήστε στα παιδιά σας όσο περισσότερο μπορείτε, ακόμη και όταν γνωρίζετε ότι είναι πολύ μικρά για να ανταποκριθούν. Μόνο μέσα από το άκουσμα λέξεων, πολλών και πολύπλοκων, θα καταφέρουν να αναπτύξουν το λεξιλόγιό τους.

Στην αγορά κυκλοφορούν βιβλία, κάρτες, ακόμα και ηλεκτρονικά παιχνίδια που «ορκίζονται» ότι θα κάνουν το μωρό σας πιο έξυπνο και θα αναπτύξουν τις γλωσσικές του δεξιότητες. Οι επιστήμονες, αντιθέτως, πιστεύουν ότι όλα αυτά είναι εν πολλοίς περιττά. Το καλύτερο που έχει να κάνει ο γονιός που επιθυμεί το παιδί του να αναπτύξει αξιόλογες γλωσσικές δεξιότητες και πλούσιο λεξιλόγιο, είναι να του μιλάει. Και όσο νωρίτερα αρχίσει να το κάνει, τόσο το καλύτερο, ενώ βέβαια δεν πρέπει να αρκестεί στις παραδοσιακές, σύντομες μωρουδιακές λεξούλες. Οι μεγάλες και πολύπλοκες προτάσεις είναι ό,τι πρέπει, λένε οι ερευνητές.

Τα παιδιά από τις πιο εύπορες οικογένειες, οι γονείς των οποίων έχουν πολυτελείς σπουδές, ακούν πολύ περισσότερες λέξεις προτού πάνε στο σχολείο συγκριτικά με τα παιδιά από πιο φτωχές οικογένειες. Η διαφορά στις γλωσσικές ικανότητες που αναπτύσσουν παραμένει επί χρόνια και αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα, που μπορεί να υπερκεραστεί δύσκολα. Σύμφωνα, μάλιστα, με τους επιστήμονες του αμερικανικού πανεπιστημίου Στάνφορντ, αυτή η διαφορά εμφανίζεται σε πολύ

νεότερη ηλικία από ό,τι αρχικώς πίστευαν. Ειδικότερα, η καθηγήτρια Ψυχολογίας Αν Φέρναλντ τονίζει ότι αυτό το χάσμα στις γλωσσικές δεξιότητες εμφανίζεται για πρώτη φορά σε ηλικία περίπου 18 μηνών.

Οπως αποδεικνύεται από τις νέες έρευνες που παρουσιάστηκαν σε συνέδριο της Αμερικανικής Ένωσης για την Εξέλιξη της Επιστήμης, τα βρέφη δεν πρέπει να ακούν μακροσκελείς καταλόγους λέξεων, αλλά πλούσια γλώσσα με ορθή γραμματική. Έτσι εκπαιδεύεται ο βρεφικός εγκέφαλος να μαθαίνει από το περιεχόμενο. «Αντί, δηλαδή, να πούμε “να ένα πορτοκάλι”, το ορθότερο είναι να πούμε “ας βάλουμε αυτό το πορτοκάλι στο μπολ με την μπανάνα, το μήλο και τα σταφύλια», εξηγεί η καθηγήτρια Φέρναλντ, καθώς μέσα από τέτοια δίκτυα νοημάτων το παιδί μπορεί να μάθει νέες λέξεις.

Η καθηγήτρια Ψυχολογίας του πανεπιστημίου Florida Atlantic Ερικα Χοφ επισήμανε ότι η μοναδική συμβουλή που έχει να δώσει στις νέες μητέρες είναι να συζητούν με τα βρέφη τους όσο περισσότερο μπορούν.

Μάλιστα, έχει τόσο μεγάλη σημασία για τη μετέπειτα ζωή του βρέφους αυτού του είδους η ομιλία από τη μητέρα και τον πατέρα, ώστε οι ερευνητές πρότειναν τη διοργάνωση εκστρατείας με τον τίτλο «Ας μιλήσουμε», που θα στοχεύει στο να γνωστοποιήσει στους νέους γονείς τη σημασία που έχει η ομιλία προς τα μωρά και να τους ενθαρρύνει να τους μιλούν, να τους τραγουδούν και βέβαια να τους διαβάζουν παραμύθια, ακόμη και όταν είναι πολύ μικρά. Τέτοιες ενασχολήσεις είναι προφανώς πολύ δύσκολες για γονείς που δουλεύουν σε δύο και τρεις δουλειές ή ακόμη και όταν ούτε οι ίδιοι δεν έχουν ιδιαίτερες ικανότητες λόγου ή και ανάγνωσης.

Οι επιστήμονες από παλιά γνώριζαν ότι τα παιδιά από τη μεσαία τάξη ή τα πιο εύπορα είχαν ακούσει εκατομμύρια περισσότερες λέξεις από τα συνομήλικα πιο φτωχά παιδιά. Σύμφωνα με την καθηγήτρια Φέρναλντ, τα πεντάχρονα παιδιά των φτωχότερων οικογενειών βρίσκονται περίπου δύο χρόνια πίσω από τους πλουσιότερους συνομηλίκους τους όσον αφορά στην ανάπτυξη της γλώσσας, κάτι που αποδεικνύεται με διάφορα τεστ.

Αλλωστε, η σχέση λόγου και ανάπτυξης του εγκεφάλου επαληθεύεται και με τη βοήθεια των διαφόρων τομογραφικών απεικονιστικών μεθόδων. Οι αρχικές εμπειρίες των παιδιών είναι αυτές που σχηματίζουν τις συνδέσεις στον εγκέφαλό τους και τα παιδιά από τις πλουσιότερες οικογένειες είχαν πολύ πιο ανεπτυγμένες τις εγκεφαλικές περιοχές που επεξεργάζονται τη γλώσσα.

Σε ένα πείραμά της η δρ Φέρναλντ τοποθέτησε στα φορμάκια βρεφών

ισπανόφωνων οικογενειών μαγνητόφωνα, προκειμένου να μάθει τι επακριβώς άκουγαν ολόκληρη την ημέρα. Έτσι διαπίστωσε εκπληκτικές διαφορές στον λόγο που άκουγαν απευθείας τα παιδιά από τους ενηλίκους του περιβάλλοντός τους.

Ένα βρέφος, παραδείγματος χάρη, μπορεί να άκουγε δώδεκα χιλιάδες λέξεις την ημέρα, ενώ ένα άλλο μόλις 670. Όταν η μητέρα μιλούσε περισσότερο στο μωρό της, το παιδί ανέπτυξε μεγαλύτερη ικανότητα επεξεργασίας της γλώσσας και μάθαινε νέες λέξεις με πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα. Ωστόσο, όπως επισημαίνει η καθηγήτρια Ερική Χοφ, δεν έχει σημασία μόνο η ποσότητα αλλά και η ποιότητα.

Όταν γυμνάζεται η εγκυμονούσα

Όταν η μέλλουσα μητέρα γυμνάζεται κατά την περίοδο της εγκυμοσύνης της, τότε ενισχύεται η ανάπτυξη του εγκεφάλου του αγέννητου παιδιού της, αναφέρει μελέτη που είδε πρόσφατα τα φώτα της δημοσιότητας.

Ερευνητές του Πανεπιστημίου του Μόντρεαλ, στον Καναδά, μελέτησαν μία ομάδα γυναικών που βρίσκονταν στο πρώτο τρίμηνο της εγκυμοσύνης τους. Όλες ήταν υγιείς, νέες και είχαν παρόμοιο τρόπο ζωής, ενώ καμία δεν ήταν αθλήτρια.

Οι γυναίκες χωρίστηκαν σε δύο ομάδες. Οι της πρώτης ομάδας ασκούσαν συστηματικά καθ' όλη τη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου της εγκυμοσύνης τους, ενώ οι γυναίκες της δεύτερης ομάδας ακολουθούσαν απόλυτα καθιστική ζωή. Οι γυναίκες της πρώτης ομάδας ασκούσαν για περίπου είκοσι λεπτά τρεις φορές εβδομαδιαίως.

Μετά έξι μήνες, όλες οι συμμετέχουσες στην έρευνα έφεραν στο κόσμο τα παιδιά τους. Τα νεογνά εξετάστηκαν όταν έγιναν 12 ημερών και όπως διαπιστώθηκε, με τη βοήθεια ηλεκτροεγκεφαλογραφήματος, τα μωρά της ομάδας των γυναικών που δεν είχαν αθληθεί είχαν πιο «ανώριμο» εγκέφαλο συγκριτικά με τα μωρά των μητέρων που είχαν ασκηθεί. Παραμένει άγνωστο με ποιον τρόπο η γυμναστική κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης μπορεί να διαμορφώσει τον εγκέφαλο του νεογνού.

Πηγές: Α.Ρ. - kathimerini.gr - Έντυπη